

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdankih, in sicer: vsak torek in petek, izdaja za Gorico opoldne, izdaja za deželo pa ob 4. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drago uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici, št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellertsitz v Namski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Faldra.

SOČA

(Izdaja za deželo).

Uredništvo in odpravnost
se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici
zadej. — Urednik sprejema stranke vsak
do 12. ure popoldne.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, ki ne
spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le
upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne
upravnistvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat
7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. —
Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga
razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“,
katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol
ter stane vseslovo 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov.
knjižnici“ se računajo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»»» Bog in narod! «««

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Krmpotič) tiska in zal.

Rozina Gabrščekova.

„Soča“ je izpolnila danes žalostno naloge; naznaniti jej je bridko izgubo dragocenega bitja iz svoje najzobje srede. V nedeljo zvečer ob 10^{1/2} je izdihnila svojo blago dušo gospa Rozina Gabrščekova, uzorna soproga, blaga in delavna slovenska žena.

Gospa Rozina G. je bila rojena koncem l. 1864. je torej s soprogom enake starosti. Toda vsled nenavadne svežosti in bele polti je kazala manjšo starost. — Njena rodbina je daleč znana, ker vsi romarji in delavci ter mnogi drugi, ki so hodili čez Predel, so se ustavljali v gostilni „pri Jožu“. — Očeta Jožeta je izgubila že v rosnih mladostih, mati Terezija (iz Konjedevce hiše v Plavcih) pa še živi, je krepka in zdrava ter v drugie poročena z nadučiteljem v p. g. Jos. Hubanom (trdom iz Št. Andreja). Edini brat Jožef živi v Ptuj na Šteerskem, kjer je posestnik in veletržec z vinom.

S svojimi soprogi se je spoznala v jeseni l. 1883. in od takrat ju je vozala prav prestrana udanost in ljubezen. Redki zakon so tako srečni, kakor je bil ta. Poročena sta bila od 16. aprila 1888. (ob poroki sta bila oba se mdoletna). Pač tužna desetletnica!

Gospa Rozina G. je bila tihna žena, kakor rojena za srečno rodbinsko življenje. Ni ljubila surotnih veselja, katerih se je celo ogibala (v Gorici ni bila n. pr. na nedeljem plesu), toliko večja pa je bila njena skrb v domači hiši, v kateri je vladal uzoren red v vsakem oziru.

Svojemu soprogu je bila zvesta pomočnica v vseh njegovih opravilih in podjetjih. Poleg vseh domačih opravil je bila v njenih rokah vsa uprava „Soče“ (od 2. avgusta 1889. do konca l. 1896., ko je zbolela) „Primorca“, „Slovanske knjižnice“ in „Knjižnice za mladino“. Vse knjige, vse račune, vse ekspedicije in dopisovanje v upravnih re-

čeh je vodila ona. Pač nemajhno delo! Ali prav temu uzornemu delu se je zahvaliti, da so se vsa ta podjetja tako lepó razvila. V njenih rokah je bilo vse pač najbolj varno, red uzoren, ne oziraje se na to, da bi morda dobro plačana oseba ne izvrševala enake vestno takih poslov. — In temu požrtvovalnemu delu, ki je bila trdna podlaga našim narodnim podjetjem, velja hvaležen spomin rodoljubnih čitateljev.

Svojemu soprogu je bila pomočnica tudi v — politiki. Z njim je preživela viharne čase od l. 1889. naprej, povsod in vedno je bila tudi njena roka vmes. Ob vseh mogočih volitvah ali pri katerikoli drugi narodni akciji, kjer je sodeloval njen sopro, je sodelovala tudi ona, pisala pisma, okrožnice, razpošiljala jih in držala vse v evidenci. In kakor otrok pihov se je veselila vsakega uspeha, vsakega napredka na narodnem polju, ob zmagi l. 1891 v državni zbor pa je jokala od veselja neotlačljivo. Ako se ima torej katerikoli slovenska žena s častjo in hvaležnostjo imenovati za sodelovanje v našem narodnem boju od l. 1889. naprej, tedaj je gotovo med prvimi blaga, blaga, svoj narod iskreno ljubila gospa Rozina Gabrščekova. Kdorkoli pa jo je osebno poznal, ne pozabi je in spominjal se je bo vsled s spoštljivostjo.

O njenem narodnem sreju naj navedemo le ta-le stvari:

Ko je prišla 15. novembra s soprogom in kuharico v Mali Lošinj, kjer je menila iskati zdravja in preživeti zimo, jej je bila prva skrb, ali je tam kak hrvaški mesar, trgovec z jestevinami itd. In ker jej sopro, že prvi dan ni izpolnil naloge, da bi jih poiskal, bila je nejevoljna nanj in mu očitala — premalo narodne doslednosti.

Prav izgledna, da nenavadna je bila njena pobožnost, globoko vkoreninjena vsem njenemu mišljenju in življenju. Ko je bila zdrava, je bila vsak dan pri zgodnji maši, ob nedeljah in praznikih ni nikdar zamudila popoldanske službe božje, doma pa je bilo njeno versko življenje uprav uzor krščanske žene. Prav smejo smemo izreči prepričanje, da vse njeno življenje je bilo

tako, da uživa zdaj zanj večno plačilo v nebesih.

Gospa Rozina je bolela že na jesen l. 1896., oblegla pa je sv. Štefana dan istega leta (dobila je pljueni infiltrat). Sredi marca je toliko okrepila, da je šla v Devin, kjer se je precej okrepila pri rodoljubni rodbini Plesovi. Od tam je šla v Trst, kjer se je dala preiskati od specialistov. Ko je prišla v Gorico in je tu nastopilo neprijetno aprilovo vreme, se je najbrže kaj prehladila, da jo je zopet vrglo na posteljo; dobila je še vnetje v drobn. Ves mesec maj je bila že takó slaba, da je bila previdena s sv. sakramenti. Sredi junija je odšla na svoj dom v Bole, kjer je polagoma precej okrepila, da je bilo že upanje, da ozdravljenje ni nemogoče. Ko se je vrnila v Gorico, so jo zdravniki kmalu zopet poslali bolj na jug, in sicer v Mali Lošinj. — Toda tam šele je začela bolezen hujše nastopiti, in 6. januarja so jo prepeljali na migljaj dveh lošinskih zdravnikov domov v Gorico. — V Gorici je vedno bolj slabela in konečno podlegla neizprosni bolezni.

Dostavili je se, da je duševno in telesno veliko trpela. Fizično trpljenje je bilo toliko, da je sreč pokalo vsakomur, ki je bil zraven nje. Ali trpela je radovoljno, udana v božjo voljo. Duševno je trpela radi tega, ker je natančno umela svoj položaj, a poleg sebe je videla osebo, katere je vroče ljubila in od katerih je bila ljubljena! Ločitev z njimi jej je bila najbridkejša, saj smrti same se ni bala.

Že koncem pusta je takó zelo oslabela, da jo je del mons. Wolf v sv. Olje na pustno nedeljo zvečer. Ali takrat je še le stalno oblegla in ni več ustala. Bridko je bilo gledati samo kost in kožo prej toli lepó vzrasle žene polnih belopolnih udov. Neizprosna bolezen je zahtevala zadnjo celico med okostjem in kožo. In od pusta dalje je bilo njeno trpljenje uprav strahovito, kakor da je imel sak ud, vsak pregib, vsaka kita svojo posebno bolezen. Po veliki noči je prejela zopet sv. popotnico, ali bolezen se ni imela dovolj irtve, kajti pokojnica je preživela v nepopisnih mukah še Binkošti. Pretekli petek je

zopet želela župnika preč. mons. Wolf'a, ki jo je še enkrat spovedal in zvečer tudi obhajal, opravivši ob enem vse molitve za umirajočo. — V soboto jo je bolezen še hujše prejemala. V nedeljo pod noč pa se je videlo, da se jej bliža zadnja ura. Prsi polne katur, podobnega plitjemmu lepu, a ona ni imela več moči, da bi se odkušljala. — Svežega duha do zadnjega je spoznala, da se jej bliža trenotek, ko jo mora zadušiti. Prosila je sv. Razpelo, ono isto, s katerim je umrl njen oče pred 28 leti, in prosila je še: „Prižgite mi lučico.“ Nastopil je boj s smrtjo. S svetim Razpelom v roci, v prikljubljenih jej molitvah, pripravovaje svojo dušo. je izdihnila ob 10^{1/2} zvečer ob polni zavesti skoro do zadnjega hipa.

Povedali smo vse to, ker vemo, da je imela premmogo prijateljskih sre, ki so mislila na njo lekom te dolge bolezni. Živela je angeljski, umrla angeljski — zapustila nam je torej trdno upanje, da to blago storenje uživa večno plačilo tam, kamor je imela neprestano uprte svoje misli.

Onim potrlim sreem, ki so jo iskreno ljubila in so bila od nje enako ljubljena, pa ostane zavest, da so storila vse, kar je v človeški moči, da bi ohranila to blago bitje sebi in narodu. Vsemogočni je sklenil drugace, rešil jo je neznosnih muk in jo — upajmo — poklical k sebi. On naj dá preostalom, v prvi vrsti g. soprogu, ki za njo tugujejo, tudi dovolj moči, da bodo mogli z blagodejno tolažbo v sreih prenesti ta bridki udarec.

Ti pa, rodoljubna slovenska žena, sodelavka na našem trnjevem narodnem polju, spavaj sladko v zemlji slovenski, a duh tvoj naj spremlja ta bedni narod na vseh potih neizprosne borbe za svoj obstanek in napredek, kateremu si posvetila vse svoje mlade moči. In ako je Tvoj duh danes pred obličjem Vsemogočnega, prosi tudi za svoj ljubljani narod, da mu sine kdaj ena zlata doba boljših dnij, katerih si mu v življenju takó iskreno želela.

R. i. p.!

BEN-HUR

Roman iz časov Kristusovih.
ANGLEŠKI SPISAL LUDVIG WALLACE
Poslov. Podravski.

(Italje).

ČETRTA KNJIGA.

Petletno bivanje v Rimu je moralo tudi uplivati na prepričanje mladenca s tako živimi občutki in s tako bujno domisljijo. To mesto je bilo tačas zbirališče vseh narodov, a to kakor v političnem, tako tudi v trgovskem obziru; bilo je vrelec, iz katerega so žejna usta pila čez mero razkosje življenja.

Po cesti pred Forum so se kot kipeče morje neprestano drvili valovi raznoplemenih in raznojezičnih narodov. Ako bi okus občevanja, visoki duševni razvoj Rimljanov in znanje v umetnosti, ne bili prevzeli Ben-Hura, je on, kot Arijev posinovljene, mogel videti, kako so dan za dnevom kralji, knezi, poslanci iz vseh dežel in stranij sveta čakali na jedro besedo, na „da“ ali „ne“ iz ust vsevladnega cesarja. To videc, je moral s sovraštvom v srcu priznavati tako moč.

Ko je podobno cvetličnemu prašku sedel med trikrat petdesettisočno tolpo gledalcev, sedel pod rudečkasto streho (velarium) Maksencijevega cirka, moralo mu je večkrat

priti v glavo vprašanje: Ali mar ti brezštevni udje človeške družbe res niso vredni usmiljenja in ljubezni Božje? Zares, niso bili to židje, toda večina te tolpe je po svojem trpljenju in kar je se hujše, po svoji onemoglosti v preganjanju, zaslužila, da bi bila kedaj deležna obljubljenega odrešenja.

Dá, priznaval je to, toda ta delež moral bi biti po njegovih pojnih manjši, kakor je bila tudi njih nezgoda. Pritisek, kakoršnega so občutili ti národi, ni zadeval njih vere, njihov stek in tožbe se niso dvigale k bogovom, niti bile povzročene z oplenitvijo njihovih bogov.

V britanskih dobrihah so Drudzi opravljali svoje obrede; Odin in Freja sta imela svoje priznavalce v Galiji. Germaniji in sredi Hiperhorejcev. Egipt je prinogibal svoja kolena pred krokodili in Anubisom; Perzijani so častili Ormuzda in Arimana; v nadeji Nirvane je prenašal Indijan radovoljno vse časno trpljenje; zali Grk je zažigal kadilo ter prepeval vesele pesmi pred oltarjem Baha in Venere. Rim jim ni jemal teh ver, marveč nasprotno, prisvojeval si je bogove podjarmljenih narodov.

Pritisek je bil povsod le politični, ne pa verski. Podjarmljeni národi so sanjarili o kralju, ki bi jih osvobodil, ne pa o Bogu, katerega bi morali moliti. Svoje rešitev so videli v prihodu Odrešenika, ki bi v imenu enakopravnosti vseh ljudij in njih splošnega

bratovstva razbil njihove verige; svojo rešitev pa so videli v propadu Rima.

Brž ko propade Rim — takšno je bilo splošno mnenje — najde vsak svojo pravico in svobodo; iz tega namena so se borili, upirali in umirali, kropeči zemljo danes s krvjo, jutri s solzami, toda zmerom z enakim uspehom.

Tudi Ben-Hur je videl rešenje z drugimi vred jedino v propadu mogočnega sovražnika ter se učil sukati meč, da bi v primeru trenutku mogel priti na pomoč svetu, osvobojujočemu se iz okov. Ker je bil gibčen in močan, je postal kmalu v tem mojster; uvidel pa je, da na vojni je treba še nekaj več, nego zaslanjati se s starčo in mahati z mečem; da na bojnem polju zmaga poveljnik, ne pa vojaki, stoječi v vrstah; v njem se združuje vse delovanje, da je on vitez, oborožen z vso vojsko. Tudi to umetnost je hotel Ben-Hur videti od blizu, radi česar je vstopil v tabor Maksencija.

Sedaj, ko je poslušal Baltazarjevo pripovedovanje, mu je kipelo srce od veselja na misli, da je tako dolgo pričakovani Mesijasvoboditelj že prišel in da kinalo začne na čelu zmagovalnih krdel osvobojevati Judejo.

Ni pa mogel razumeti, čemu je bilo doslej o njem tako tiho, čemu se národ ni pripravljval na njegov sprejem?

„Kje je bodoči kralj židovski in kedaj dospe?“ je vprašal v naglici.

„Ha! vprašas me, kje?“ odvrne Baltazar z navadno mirnim in svečanim glasom. „Ko bi ti vedel odgovoriti, sel bi k njemu čez gore in morja, nobena ovira bi ne vzdržala mojih korakov. . . .“

„Torej si se že trudil poiskati ga?“

Na licu Egiptčana se zaziblje medel smeh.

„Bila je to moja prva misel, ko sem zapustil gostoljubni Ilderimov sotor. Nisem smel iti sam v Judejo, kajti Herod je še sedel na prestolu; on bi bil ukazal vjeti me in vreči v ječo in nikdar več bi ne bile zagledale moje oči Boga-cloveka. Po moji vrnitvi v Egipt je le nekoliko zvestih tovarišev verjelo mojemu pripovedovanju; le nekaj je bilo takih, ki so se radovali ob enem z menoj, da se je Odrešenik rodil. Oni so odšli namesto mene, poiskati Dete. Potovali so v Jeruzalem ter našli tam „khan“ in volilino, toda stražnika, ki nas je peljal k njej, niso našli. Kralj je ukazal, naj se mu predstavi in od tega časa ga nihče ni več videl.“

„Toda našli so gotovo kaki sled?“

„Dá, sledove poskropljene s krvjo. Mesto pogreznico v žalost in matere, objokujoče svoje otroke. Brž ko je Herod zaslišal o našem begu, je ukazal pobrati vse otroke materam od prs ter pomoriti jih do poslednjega. Moji prijatelji so se vrnili ter mi povedali, da je Dete izginilo z drugimi vred.“

„Kako? Torej več ne živi?!“ zakliče Ben-Hur obupen.

V Gorici, dne 20. junija 1898.

Izmed izjav, katere so podale stranke potem, ko je bil državni odložen, nam ona izjava desnice, katere odstavke smo zadnjič priobčili, ne pové nič novega, kakor tudi ne tudi izjave raznih nemških radikalnih strank. Zakaj ni mogla desnica delovati, čeprav je bila vedno pripravljena za redno poslovanje in kakošno stališče zavzema, vse to je znano vsakemu, kedor se le količikaj briga za državno zbornico. Reči pa se mora, da je kaj žalostno, da nemška manjšina strahuje v državnem zboru večino in z njo vred ministertvo. Ta dva činitelja pa nista nič takega storila, kar bi bilo udušilo nemško obstrukcijo, temveč nekako hladnokrvno sta gledala početje Nemcev, četudi je bilo isto tako, da se naravnost gnjusi človeku. Položaj je torej tak, da dosedaj je gospodarila v državnem zboru Wolfova stranka nad veliko večino drugih skupin. Ali se vlada boji teh nemških kričarjev, ali pa noče radi jubilejnega leta ničesar posebnega ukreniti, kar bi razmere bistveno predrugačilo, o tem ni povedala dosedaj nič jasnega. Pogajanja, na katera se zanaša tačas, dokler se zopet ne snide državni zbor, pač kažejo, da misli vlada še vedno na kak uspeh pri istih. Ali izjave teh radikalnih nemških strank naznanjajo nam vse ono, kar smo že tolikrat in tolikrat slišali namreč, da vlada ne sme računati na njihovo sodelovanje v državnem zboru, dokler ne preklicé jezikovnih naredeb.

Toda, morda bo sčasoma vendarle mogoče, ukrotiti nemško obstrukcijo. Wolfov veleizdajski govor je bil zadel hude rane. Desnica se je tesneje združila, ker je nemška katoliška ljudska stranka izjavila, da si šteje v dolžnost, ostati po zadnjem Wolfovem govoru na desnici ter da ne misli več, prikloniti se levi in na stran obstrukcionistov.

Naibolj pa je nas v nekaterih pogledih razveselila izjava nemških veleposestnikov. Seje veleposestnikov, v kateri se je sklenila ta izjava, se je udeležil tudi trgovski minister dr. Bärenreither. Izjava, ki je bila sprejeta soglasno, pravi, da politični položaj ni izgubil svojega resnega značaja, in notranja kriza, ki teži že več kakor leto dni državo, izpodreja že moč vred in veljavo naše domovine. Sedanje je onemogočajo rešitev najnujnejših državnih nalog ter so skrajno nevarne pravi. Na razmerju obeh polovic. Veleposestniki zahtevajo, naj se reši kriza le v okviru sedaj veljavne ustave ter naj se vlada izogne vsemu, kar bi moglo porušiti sedanji državnopravni položaj. Veleposestniki priznavajo vse pravice in potrebe drugih narodov, a ob enem smatrajo za nujno potrebno, da vlada jezikovne naredbe odpravi, kajti sedanji nevarni in grozeči položaj ni v nikakem razmerju z njeno vrednostjo za Čehe. Odpravo zahteva odločilni in velik del avstrijskega prebivalstva. Veleposestniki najstrožje in najrekežje obsojajo postopanje nemških radikalcev v parlamentu, zlasti obsojajo zadnji govor Wolfov. Veleposestniki izjavljajo, da govoré v imenu milijonov nemških src, ako proglašajo govorjenje in vedenje radikalcev za nelojalno, nepatriotično in državni zvestobi nasprotujoče. Veleposestniki pa nujno pričakujejo, da zapusti vlada že vendar jedenkrat stadij razmišljanja, ter se poprime odločne, delavne inicijative. — S to izjavo se je strinjal tudi trgovski minister ter obljubil, da bo v zmislu izjave deloval v ministerstvu.

Da grajajo tudi nemški veleposestniki postopanje nemških radikalcev, je prav, ali prav ni, da zahtevajo odpravo jezikovnih naredeb, zlasti, ker ne povedo, kaj naj stopi na mesto istih. Menda vendar ne staro razmerje, da bi nemščina vladala brezobzirno v Avstriji, kakor doslej, ter bi jeziki slovanskih narodov še vedno ne prišli do ravnopravnosti. To zahtevanje po odpravi jezikovnih naredeb pač se kaže Wolfov uplív, ali svoje ostrosti je izgubil toliko, da poleg te zahteve priznavajo vse pravice in potrebe drugih narodov. Samo kakó naj se razmere razvzlojajo, tega ne pové nihče, to prepuščajo vladi, katera si pa tudi ne zna pomagati iz zagate. S tem, da bi odpravila vlada jezikovne naredbe, če tudi le začasno, bi se udala Nemcem, a naša velik odpor, v prvi vrsti med Čehi in za njimi med drugimi slovanskimi narodi.

Čehi sicer ne odobravajo postopanja vlade, katera ne stori nič, da bi odpravila neznosne razmere ter pripravila državni zbor do rednega poslovanja, ali ne boje se, da zmagajo nemški radikali, dokler bo vladalo v merodajnih krogih ono mnenje, kakor dosedaj. Čehi sodijo, da vlada odpravi sedanjo

nustavo ter si pomaga z novo, po kateri bi poslance volili zopet deželni zbori in dalje upajo, da preskrbi vlada tudi nov pravilnik za poslansko zbornico, da utesni kompetenco državnega zbora ter da razširi ono deželni zborov. Tako menijo baje odlični češki poslanci. Torej ne mislijo, da bi se konstitucionalizem nadomestil z absolutizmom za dlje časa; § 14. bi potem takem vladal le kratek hip. Morda bi bilo to ugodno Čehom z njihovega stališča, ali za nas, ne vemo.

«Politik» pravi, da desnica bo zahtevala jeseni, ako se sploh snide zopet državni zbor, poročila od vlade, da bo mogla zbornica tudi v istini redno poslovati. Če bi vlada ne dala takega poročila, potem si desnica sama uredi svoje sklepe tako, da jih ne bo mogla prezirati nobena vlada. Čehi pravijo tudi, da pogajanja med Nemci in Čehi ne bi imeli nikdar uspeha, ker Čehi ne izpuste iz rok jezikovnih naredeb, temveč zahtevajo bodo energično, da se uredé jezikovne razmere prav tako za Moravsko, kakor za Češko.

Kar se tiče odnosov med vlado in desnico, se dajo razmere uravnati le po tem potu, da se vlada zveže z desnico. Čujejo se celo glasovi, da grof Thun namerava sprejeti v svoj kabinet tudi barona Dipaulija, da bi tako utrdil desnico. Pa, ko smo videli dosedaj, da vlada ni ničesar storila, da bi si navezala na se desnico in je tudi ta mirno gledala obstrukcijski ples, skoro ni misliti, da bi vlada ukrenila kaj posebnega v tem pogledu, ker vidi se skoro, da v jubilejnem letu ne nikakih pomembnih sprememb na položaju, temveč ga le vleče naprej, da se morda potem prihodnje leto ukrene kaj takega, kar bi omogočilo zopet redno delovanje v zbornici. S takim zavlačevanjem položaja se nikakor ne moremo strinjati, ker s tem trpé narodi škodo, država izgublja ugled in tako zavlačevanje je koplje propad.

Mi Slovenci ob sedanjih razmerah trpimo velikansko škodo, za katero se imamo zahvaliti v prvi vrsti nemški obstrukciji. Sedaj, ko se rešuje jezikovno vprašanje za Čehe, bi se moralo rešiti jednako vprašanje tudi za ostale slovanske narode skupno, ali položaj je tak, da do tega še ne pridemo.

V zadnji seji državno-zborske komisije desnice je dr. Ferjančič posebno poudarjal, da se mora jezikovno vprašanje za Slovence, Hrvate in Rusine rešiti zajedno s češkim jezikovnim vprašanjem in da nikakor ne gré, da bi se to vprašanje rešilo samo za Čehe posebej, brez ozira na druga slovanske narode. Čehi in Poljaki so tej zahtevi pritrjevali a opozarjalo se je dr. Ferjančiča, da tega se sedaj ni mogoče storiti iz pogleda, da se dela sedaj na to v prvi vrsti, da se spravi zopet red v državno zbornico.

Tačas že, ko se je pričelo govoriti sploh o jezikovnih naredbah, je bila najlepša prilika, zahtevati jednako ravnost in tudi resno delovati na to, da se jo doseže. Tako pa bomo zopet čakali in čakali, a ne dosežemo še ničesar, čeprav smo najbolj zatirani narod v Avstriji. Ali tudi to nas ne straši. Slovanski duh preveva Avstrijo ter drami in kliče na dan, vzajemnost med slovanskimi narodi raste in temelji, menda najtrdnjši je bil postavljen baš te dni v zlati Pragi na praznovanju stoletnice slavnega Palackega, propovednika slovanske vzajemnosti, in pa na shodu slovanskih časnikarjev. Vse to nas navdaja z upanjem, da z združenimi močmi dosežemo vse pravice, katere nam pripadajo, vzajemnost slovanska prisili vlado, če ne pojde z lepa, da dá vsem narodom v Avstriji jednako ravnost. In gledé na to vzajemnost smemo reči, da je bodočnost naša, čeprav so sedanji časi za nas britki in položaj neznošen.

Domače in razne novice.

Zaplemba. — Danasjo prvo izdajo (za Gorico) je nam državno pravdnistvo zaplenilo radi vesti iz Kobarida, v kateri smo povedali, da so dne 13. t. m. v Volčah laški kramarji iz Gorice prepevali izvijajoče pesmi ter kričali: «Merda ai sklafs». Izvajanja na to dejstvo so nam zaplenili, čeprav nismo nič hudega povedali.

Za železnico Ajdovščina-Divača se vladni krogi — kakor smo čuli — zanimajo. Ta železnica bi bila podaljšanje prihodnje Vipavske železnice. Oni, ki so v tem pogledu prizadeti, naj se ganejo.

II. slovenska tombola v gorški okolici bo letoš zopet v Št. Petru pri Gorici in sicer dne 10. julija t. l. na prostoru, kakor lani. Srečke prodajajo vsi narodni trgovci v Gorici in mnogi po deželi. Glavni namen tombole je podpora «Solskega doma»; delež dobi tudi «Alojzijevec!» Več v lepkih!!!

Krivi nazori. — Nekdo iz Gorice je poslal «Edinosti» dopis, v katerem se ludo, je nad nekim našim odličnim možem radi njegovega postopanja proti nekemu gorškemu Slovincu. Jeden odstavek onega dopisa se glasi:

«Vsa čast gospodu... v drugem obziru, toda če meni on s takim in enakim načinom pridobiti si simpatij med slovenskim narodom na Primorskem sploh in v Gorici še posebej, se najbrže jako moti. Lepo je biti energičen, a ko se ta energija spremeni v pedanterijo, je neodpuščljiva. Primorskih Slovencev je malo — mi ne moremo tako pomelati s svojimi ekzistencami kakor morda kje na Kranjskem, in gospoda meni najbrže, da je — doma!»

Kar se tiče onega čina, nad katerim se dopisnik tako zgraža, ne odgovarjamo podrobno, ker pri nas vsakdo vé, kako je stala stvar. Na končni odstavek je pa dopisniku «Edinosti» povedala prav dobro, da se Slovence na slovenski zemlji ne sme čutili nikjeri tuja in da ga tudi drugi ne smejo smatrati tujcem. Tem besedam povsem pritrjujemo, dostavljamo le, da v Gorici sploh ne gojimo takih krivih nazorov, temveč so ti last le posamezno onega dopisnika, katerega bi radi poznali, da bi vedeli, kdó je tisti, ki si drzne napravljati razkol s širjenjem takih krivih nazorov. Kam bi prišli Slovenci, ako bi se ravno po mišljenju tega gospoda, ki v svoji kratkovidnosti ne vidi, da živé po vseh slovanskih pokrajinah mešano Slovenci iz raznih krajev ter da se čutijo povsod doma, če tudi ne živé v deželi, v kateri so se rodili.

Proti širjenju takih nazorov moramo protestovati prav odločno, ker bi bili nam, primorskim Slovincem, le v kvar. Oni g. dopisnik pa naj razmisli o tem, da se preprča, da je s svojimi nazori — osamljen.

V vpisnike o odmeri osebne dohodnine centnega okraja Tolmškega pogleda lahko vsak plačevalec tega davka pri e. kr. okraj. glavarstvu v Tolminu do 7. julija t. l. vsak dan men uradnimi urami.

«Sentinella» se ježi. — Revicé so zaplenili 45-številk, ker je pisala o nekem pokojniku tako, kakor pač zna o svojih tujakih stresa pa svojo jezo nad nami ter se čudi, kako da nam državno pravdnistvo ni zaplenilo zadnje številke, v kateri smo povedali, da je Sudov hotel prevzeti neki čifut ter da je odstranil iz njega vse, kar je bilo slovansko. Zato ga tudi Slovenci zapuste. V tem vidi «Sentinella» bojkot ter kaže svetu, da nam državno pravdnistvo priznava, njo pa da zapleni, če kaj napiše o bojkotu. Mi pa vemo, da je baš nasprotno resnica in to ve tudi prijateljica «Sentinella». Pa jedna kaj več ali manj, kaj za to? Lani je ista «Sentinella» bojkotovala nekoga gorškega izvorščka edino radi tega, ker je vozil na dan volitve 18. marca volitelja nasprotne agitacije g. Gabrščeka. Voznik je sprejmenil številko vozu, a tudi pod novo številko je bil bojkotovan, ne da je bila «Sent.» zaplenjena. Ko je pa začela «Soča», ah, takrat pa je zapela drugačn pesem, ki je pač dovolj znana. Taka je resnica!

«Heilovec» v Gorici. — V zadnji vesti po tem zaglavljen smo povedali, da so «Heilovec» naše poročilo o veselici «Schulvereina» in «Südmarke» prestavili do besede na «avstrijski državni jezik» ter si prestavo dajali iz roke v roko. Da pa ne ostane kar tako v rokopisu, poslali so to prestavo v Celovec in tamonje «Freie Stimmen» so res obelodanile jo dne 14. t. m.

Oni sestavek se glasi tako:

Görz, 13. Juni (Slovenische Kampfweise). Am Sonntag, den 5. Juni, veranstaltete die Görzer Ortsgruppe des Deutschen Schulvereines in dem nahegelegenen Staatsforste Panowitz ein Waldfest, zu welchem auch die deutschen Minderheiten der benachbarten Städte Triest, Laibach, Pola u. s. w. ihre Vertreter entsendet hatten. Am Abend wurde dann im Dreher-Saale ein Concert gegeben, bei welchem sich der Triester Männergesangsverein durch seine Vorträge besonders auszeichnete. Trotzdem beide Festlichkeiten jeder politischen Demonstration entbehrten, was schon daraus hervorgeht, dass nicht nur officiële Persönlichkeiten sondern auch viele italienische Bürgerfamilien daran theilnahmen, so erregte doch die Veranstaltung gar gewaltig den Grimm der Slovenen, die sich gerne der Herrschaft über die Stadt bemächtigen würden, obwohl sie kaum ein Siebentel der hiesigen Stadtbevölkerung ausmachen. Das slovenische Blättchen «Soča» berichtet wenigstens in der letzten Nummer über das Fest in dummermassen:

«Heilander in Görz. Am Sonntag veranstaltete die Görzer Filiale des Schulvereines eine Unterhaltung im Panowitz und beim Dreher. Wenn dieselben eine gewöhnliche Unterhaltung veranstaltet hätten, zu Gunsten der deutschen Privatschule in Görz, eingeschränkt auf die deutsche Colonie (größtentheils k. k.!!!), möchten wir nichts sagen. Doch war die Festlichkeit durchgehends pangermanisch-heilanderisch unter dem Eindrucke germanischer Raserei in Oesterreich. Gekommen sind sogar Südmarkler und verschiedene andere Heilander aus Triest und anderorts, unter diesen auch den unvermeidliche k. k. Professor Binder aus Laibach. Glückliche seine Haut, dass ihn hier niemand persönlich kennt. Wir protestiren feierlichst

gegen ähnliche Provocationen pangermanischer Festlichkeiten in Görz: protestiren, dass die Hauptstützen solcher Demonstrationen k. k. Beamte, Professoren etc. sind, welche in das Land eingewandert sind, um hier gutes, weisses Bröthen zu essen. Wollen Sie nicht bittere Enttäuschungen erleben, provociren Sie nicht auf eine solch' unverschämte Weise. Dies zur Kenntniss auch den massgebenden Behörden, welche das betrifft. Von uns aus wird das Deutschthum im Görzerischen nicht anerkannt, und hierauf ist es keine Worte mehr. Diejenigen Deutschen, welche hier leben, sollen froh sein, wenn sie in Ruhe ihr Bröthen verzehren, welches sie den heimischen Söhnen entziehen, und sie sollen zufrieden sein, wenn sie eine gesunde Haut herumtragen können. Mit Rücksicht auf das äusserst unverschämte Benehmen der Deutschen in Graz und anderwärts verdienen sie nicht die Berücksichtigung, welcher sie bisher theilhaftig sind. Wenn es anders sein wird, werden sie selbst schuld sein.»

Dies nur ein Beispiel für die gemeinen Hetzereien, die von slovenischer Seite gegen die Deutschen gerichtet werden, und für die schabigen Mittel, mit denen die Herren arbeiten!»

Iz vsega se vidi, da se izvestni gospodje čutijo prizadeti. Ko bi se ne čutili, gotovo niso poslali te vesti na Korosko. Mi smo jim le hvaležni zato, da zvedo tudi drugodi, da je Heilovstvo brezobzirno tudi pri nas na Goriskem, kjer nemščina niti deželni jezik ni. Marsikdo poroča, da smo prav, če tudi ostro pisali. In zakaj bi tudi ni hodili z rokami okoli takih gospodov, ki goré za «Schulverein» in «Südmark», društvi, ki sta nam do skrajnosti sovražni ter ki imata smoter, vzeti slovenskemu narodu jezik in pa spraviti ga ob gospodarstvo na lastni zemlji. Proti pristajem takih društev nimamo nikakega priznavanja v nikakem pogledu, saj dobro vé vsakdo, kako postopajo Nemci s Slovenci na Koroskem in Štajerskem! Po istem vzoru bi morali i mi delati, ako se predrznejo še nadalje na slovenski zemlji ob jugu uprizorjati take demonstrativne veselice.

Kar se tiče drugih opark, da ni bilo nikakih demonstracij v političnem smislu in pa liste «sedmink», katero tvorimo po mišlih «Heilovec» v prebivalstvu Gorice, ne odgovarjamo, ker je očitno, da so to le zlobna zavijanja, ki resnici bijejo naravnost v obraz.

Socialisti se gibljejo. — Zadnji štrajk v Podgori je vzbudil socialiste. Parkrat so že bili v Gorici in v Podgori, kjer so govorili o svojih rekeh ter o stanju delavcev v podgorski papirnici. Tudi v nedeljo so napravili shode in sicer ob 11½ v Gorici pri Dreherju. Udeležba je bila ogromna. Iz Trsta je došel Ueckar. Na shodu so bili tudi krščanski socialisti, ki pa niso prišli do besede. Popoldne v Podgori se je zbralo na stoltno ljudj. Socialni demokrati na čelu jim Ueckar, krščanski socialisti z Nucejem. Ker je bilo teh ogromno število in ker so se dobro organizovali, se shod ni mogel izvršiti. Okrajni komisar je otvoril shod z laškim govorom, a krščanski socialisti so začeli vpiti, naj govori slovenski. Ker temu ni ugodil, se je pričelo kričanje: «Evviva» so klicali socialni demokrati, «Zivio» pa krščanski socialisti. Običajna žaljenja ob takih prilikah tudi tukaj niso zaostala.

Shod se je razsol, Podgorski delavci pa vendar še niso slišali, kako se rešijo iz svojih stisk.

V znani tatvinski aferi Kraševic Ance in družov, ki je oskodovala slov. trgovca g. Moseta za več tisočakov, («Corriere» jo imenuje še vedno «signorina») bo konec tega ali začetkom prih. meseca porotna obravnava v Trstu. Poizvedeli smo, da sta za Kraševic Ance oddli v Trst tudi dve drugi ženski osebi, ki sta baje obdolženi tatvine. Obravnava obeta biti zanimiva.

Pred poroto v Trstu pridejo le glavni krivci, obravnava drugih, ki so zapleneni v to tatvino, bo svoječasnó pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

Obesil se je večeraj popoldne v Via Rafutli mlad mož na murbi nad potokom. Kmet, ki je prišel slučajno mimo, ga je odrezal, nakar je padel v potok. Ko so ga potegnili na suho, je bilo videti, da mož še živi. Pod spremstvom stražnika so ga potem odpeljali stran.

Njegova mlada soproga, ki je prišla na lice mesta, se je baje smejala celemu prizoru. Pravijo, da so nesrečne razmere v družini vzrok nesrečnemu koraku.

Za «Solski dom» so začeli nabirati tudi v Ljubljani. Vsed prošnje ženske podružnice «Solskega doma» je veleblagorodna gospa Terezična dr. Jenkova a radovoljno prevzela nabiranje doneskov po Ljubljani. Vsa čast vrlj gospoj Jenkovi, ki je dobro znana rodoljubinja, da se je spomnila obmejnih gorških Slovencev. Hvaležni smo jej za to. «Solski dom» je za nas, pa tudi za ves slovenski narod, velike važnosti. V njem spravimo svoje sole in druge vzgojavne zavode v varno zavetišče in potem bomo mogli lažje skrbeti za slovensko mladino, da nam je Lahi ne odtuji.

Ker pa še manjka denarja, je vsak dar dobro došel. Upamo, da požrtvovalnost slovenskega naroda v tem pogledu ne odjenja, temveč se razširi tudi preko gorških mej.

Lep početak za to je dala velečena ro-
dodubinja, gospa Jenkova v Ljubljani.

V Trstu je prevzela nabiranje gospa
Marija Skrinjarjeva, znana naša ro-
dodubinja, rodem iz Kobarida. Tržačani imajo
sami dosti skrbi, vendar pa upamo, da se
dobi tudi tam kdo, ki bo kaj žrtvoval po
svojih močeh za „Solski dom“.

„Goriški Sokol“ priredi tekom poletja
še 3 javne nastope s telovadbo in sicer dne
3. julija v Podgori, 21. avgusta v Go-
rici in 4. septembra v Nabrežini. To
na znanje, da se vedó druga društva rav-
nati s prirejanjem veselja.

Za Čehovinov spomenik so se da-
rovali: Društvo za vzdrževanje vojaških spo-
menikov iz leta 1866. na Češkem v Kraljevem
gradu 50 gld. — C. in K. Visokosti nad-
vojvodi Evgen in Franc Ferdinand d'Este
po 25 gld. — General konjice knez L. Win-
disch-Graetz in častniki 46. pešpolka po
20 gld. — Častniki 4. pešpolka 20 gld. —
Častniki 2. batalijona trl. topništva 16 gld. —
Častniki 50. pešpolka gld. 15-50 — Zbirka
pri tukajšnjem posadskemu zapovedništvu
gld. 10-90. — Zupnik Fran Pavletič v New-
Yorku — Častniki 6. 57. 76. pešpolka
po 10 gld. — Častniki 3. 14. in 15. topni-
čarskega polka, 7. pešpolka in žendamerijs-
kega zapovedništva št. 12. v Ljubljani po
8 gld. — C. kr. dvorni svetnik L. Budau v
Gorici, Josip Božič, deželni poslanec v Po-
drugi, Karol Mayer, posestnik v Vipavi, Marko
Pušnik, c. kr. notar v Vipavi, A. Schimaneck,
c. kr. stotnik v Goritem Litu, Pliskovica in
Sempas, družba sv. Cirila in Metoda v Ljub-
ljani, Častniki 36. 67. in 70. pešpolka, 15.
topničarskega polka, 13. in 19. domobranskega
polka po 5 gld. — Občina Gorjansko 4 gld. —
Josip Mašera, vikar v St. Mavru. — A.
Mladkovič, c. in kr. podpolkovnik v Gorici,
Josip Novak, zupnik v Povirju, dr. Franc
Sodej, c. in kr. dvorni kupala na Dunaju,
Matija Sita, zupnik v Tomaju po 3 gld. —
Dr. Andrej Pavlica v Gorici gld. 2-62. —
— Josip Budin, kurat v Perni, J. Dolenc,
c. kr. stotnik v Vipavi, Lovro Juvančič, zupnik
v Dornbergu, F. Mansutti, c. kr. stotnik v
Gorici, A. Wallersteiner, c. in kr. polkovnik
v Gorici, Ernest Zanin, c. in kr. major v Go-
rici po 2 gld. — B. N. 13. Antonija Kri-
stijančič v Vipavi, dr. Franc Simončič na Du-
naju in N. Vuza v Kožbani po gld. 1-50. —
Mozzija Dolenc v Vipavi, Hektor Franceschini,
c. kr. sodnik v Cerknem, Oblak, c. ar.
kontrolor v Vipavi, A. Perhace in A. Pangerc
v Vipavi, Andrej Ročan na Golu, J. Roscher,
c. in kr. stotnik v Kraljevem gradu, Franc
Ursič, posestnik v Dobrem in Avgust Weisz,
c. in kr. nadporočnik v Miskolcu po 1 gld.
— Ivan Mesesnel v Vipavi 50 kr. — Vikarji
Oroslav Mercina 1 gld.

Uzor učitelja-tajnika. — Nekje v
Brdu imajo domačega učitelja za tajnika, ki
pa rad uradno italijanski. Novi zupan, ki je
dobil z izvolitvijo tudi nalog, da mora ura-
dovati vseskozi slovenski, je zahteval od g.
učitelja-tajnika, da mora uradovati z glav-
stvom slovenski. — toda (vzgle in strahu!)
ta g. učitelj se je županu uprl. Tako za-
lostno izpomo ima naše vrlo učitelstvo v svoji
sredi! Skandal!

V Biljani sta zborovala dne 12. junija
popoldne „Slovenski Jez“ in „Brška podruž-
nica sv. Cirila in Metoda“. Klub dežu je
bila udleža zadržati in zadržati. Odbor in
učitelstvo zopet isto kakor pre.

Po zborovanju so se zbrali nekateri na
na prsto zabavo pri bozi kupali ter zložili
14 kron za „Solski dom“. Briski.

Iz Dornberga. — Lov dornberskega
in pravaškega kalastra ne gre na dražbo, ker
ga je župništvo že oddalo in okr. glavarstvo
je najemnikom lova že poslalo dekrete. Ti
so za Dornberg veleposrednik g. L. Mrevlje,
za Prevalno pa g. Anton Vodopivec,
krečnar pri „Petelinu“ v Trstu, in velepo-
sednik Juri Furlani. Poj so imeli lov
samo L. in to že 15 let za znesek gld. 90. —
sedaj pa, da bi ne prišel več v roke Lahoni,
so se sporazumeli ti g. ter plačali rajši gld.
120. — za lov, da ne bodo zopet goriški
Lahoni teptali naše zemlje. Prav, tudi
napredek!

Vipava stoji sicer še vedno na slo-
venskih tleh, ali tamošnja slavna c. kr. okrajna
sodinja se vendar še kaj rada poslužuje nem-
škega jezika ter pošilja strankam dopise z
nemskim naslovom. Poznajo samo „k. k. Be-
zirksgericht Wippach“, a „c. kr. okrajne sod-
nje v Vipavi“ — pa ni. In nemški naslov
slovenski stranki v Skrilje poslali, kakor se
je to zgodilo dne 8. t. m., je res nečuvno.
— Kdaj se dokopljemo do ravnopravnosti!

Sodnija v Kobaridu. — Načelno je
že določeno, da začne uredovati z novim
letom. Začasne prostore preskrbi g. Fr. Ur-
bančič, po domače Kotlar. Novo
sodno poslopje bo zidano po želji Koba-
rideev. Trg pred cerkvijo bo potem večji za
ves sprednji del nekdanje Pagliaruzzijeve
hiše. Rojstna hiša Krilanova izgine torej
za vedno!

Iz Kobarida. — 13. t. m. je bil semenj
v Kobaridu. Po noči ob 11. uri so sli iz Tol-
mina proti Kobaridu skozi Volče laski trgovci
prepevaje laske izzivajoče pesni in pa kričé:
Merda ai sklaft!

Le Bog: naj zahvalijo ti laški izzivaci,
da se jim ni kaj pripetilo

Zahvala.

Podpisani odbor izreka še enkrat po
tej poti najtoplejšo zahvalo veleč. gosp. de-
kanu kanalskemu za blagovoljno prepustenje
prostorov, slavnemu odboru kanalske Čital-
nice in posebe vrlima gg. predsedniku in
podpredsedniku za požrtvovalno in prilično
prireditve veseljenih prostorov, iz kratka:
vsem, ki so pripomogli, da je naš izlet v
narodno-zavedni Kanal toli ugodno uspel.

Preletni odbor
goriških pevsk. in dram. izletnikov.

Radodarni doneski.

Za „Solski dom“:

Prejelo upravnništvo: Jurij Mose, zadnji
obrok ustanovnine gld. 10. — Zamorca
pozrla: Pri Sollerju v Biljah gld. 3-35. —
Pri Gasperutu v Breginju (sedaj na letovišču
pri „Zanu“) požrl pri „dobrih lufih“ od
sv. Antona sem gld. 6. (Požira tudi palanke).
Na mesto venca na krsto
blagopokojne gospe Rozine
Gabrščekove so darovali za „Solski
dom“: Rodbina dr. Franko-Doljakova gld. 10.
— Brat in pevsko društvo v St. Andrežu
gld. 10. — Jurij Mose, trgovec v Gorici
gld. 5. — Rodbina Hrovatinova gld. 5. —
Rodbina Ivan Dekleva 5 gld. Iv. Hausner 5 gld.

Razgled po slovanskem svetu.

Pevsko društvo „Ljubljana“ napravi
izlet v Sežano dne 3. julija 1898. Izleta
se udeležijo pevski zbor polnostevilno z za-
stavo. Namen izleta je, da „Ljubljana“ pri-
redi istega dne narodno slavnost v
Sežani, katere čisti dobiček je namenjen v
korist zgradbi „Narodnega Doma“
v Trstu. S tem boče „Ljubljana“ vrnila
rojakom svojim ob Adrijani bratsko lju-
bezen, katero so je izkazali lani, ko so pri-
hiti s posebnim vlakom v Ljubljano k bla-
goslovljenju zastave pevskega društva „Ljub-
ljana“. Ker je torej namen slavnosti rodo-
lubni in vzvišeni in ker je narodna stvar,
za katero se gre, vsem Slovincem sveta,
zato je želeli, da prihiti ta dan mnogo na-
roda v Sežano in da vsak rodoljub po svoji
moči naloži mal dar na žrtvenik drage nam
matere Slovenije. Kdor torej le more, naj
dne 3. prih. m. ne zamudi priiti v Sežano,
zlasti narodna društva naj pridejo v čim
večjem številu.

Slavnosti v Pragi. — Praga slo-
vanska Mekka je v praznični obleki.
Vse mesto je divno okrašeno, nebroj zastav
plapolta s hiš. Pa saj so se zbrali v Pragi
zastopniki vseh slovanskih narodov avstrij-
skih in tudi „matuška“ Rusija je poslala od-
lične može, da prisostvujejo slavnostim ob
stoletnici velikega Čeha Františka Palackega.

Vse goste so najprišrenejše sprejeli, ka-
kor se spodobi, kadar sprejemlje brat brata
v goste. 17. t. m. je bil pozdravni večer vsem
slovanskim gostom s koncertom in razsvet-
ljavo Zofinskega otoka, kateri je bil po elek-
trični razsvetljavi sličen morju. Pevsko društvo
„Hlaho“ je prepevalo pesmi v vseh slov-
skih jeziki.

Dr. Podlipny je navdušeno govoril o
ednosti Slovanov ter pozdravil najšrenejše
vse došle goste. 18. t. m. je bila slavnost
v muzeju ob nebrojni udeležbi naroda. Go-
vorili so zastopniki vseh slovanskih univerz.
Navzoče goste je pozdravil v prekrasnem go-
voru grof Harrach, o Palackem pa je govo-
ril profesor Tomak. Ruski general Komarov
v sijajni uniformi je položil na kip Palackega
krasen srebrni lavorjev venec ter izročil brat-
ske pozdrave vesoljnega ruskega naroda Čeh-
hom. Navdušenje vseh navzočih je priklopelo
do vrhunca, ko je general naglašal, da pri-
naša ruski narod srce cele svete Rusije brat-
skemu narodu češkemu. Ob 2. popoldne je
bil banket in zvečer ob 7. slavnostna pred-
stava opere „Libuša“.

V Pragi je nebroj tujcev in češki narod
je prišel od vseh strani počastiti Palackega,
očeta svojega. Odposlancev slovanskih je:
28 Poljakov, 16 Slovencev, 8 Hrvatov, 5 Sr-
bov, 15 Rusov, 2 Malorusa in 6 Slovakov.

Kraljevski Vinogradi so bili posebno
lepó bajno razsvetljeni ter so se tako pri-
družili proslavljenju Palackega sredi mesta.

V nedeljo popoldne so položili temeljni
kamen spomeniku Palackega. Zupan dr. Pod-
lipny je povdarjal o tej priliki udanost če-
skega naroda do cesarja, ljubezen do pra-
vičnosti, do napredka in do svobode. Dr.
Herold je govoril o delih Palackega ter po-
udarjal slovansko solidarnost. Slavnost je bila
impozantna, navdušenje nepopisno.

Popoldne je bil shod slovanskih časni-
karjev. Zastopani so bili Čehi, Slovenci, Hr-
vatje, Poljaki, Srbi, Bulgari in Rusi. Shod je
odposlal brzojavko na cesarja, na finančnega
ministra dr. Kaizla in na galiskega ministra
vit. Jedrejovica.

(Obsirnejše poročilo pride).

Narodno gospodarstvo.

Dolga, dolga je niz škodljivih, prešernih
gostov, ki so zlok letošnje mokre pomladi
izredno obilno posetili naš okraj, rodeči
ogromno škodo s svojim smelimi in pohotnimi
pokonevanjem raznih pridelkov. Opozoril sem
že na nekater mrčes, ki preti s pogubnim
delovanjem zatreti sleherni kal radosti na
krasnih, vabljivih zemeljskih proizvodih. Tudi
danes omenjam, na videz sicer nedolžno ži-
valico, ki pa po svojem mogočnem vplivu
zadno znatno škodljiva sad. Zatorej bodi
sleheri poljedelec strog, ter naj smatra
svoji neizogibni dolžnostim, ukreniti pravo-
časno potrebno in korenito, braniti se zoper
tega „nepriprav-a“, da prekine, vsaj kjer
možno, njega oblastno gospodarjenje.

Ta mrčes, ki spada h kožokrilcem, je
čespljina grizlica.

Na prvi pogled je podoben ta škodljivce
majhni muhi in ga prav težko razločujemo
od nje. Če si ga pa ogledamo natančneje ga
moramo uvrstiti takoj med ose, kajti ne
oziraje se na druge, ima 4 pokrovke, med
tem ko imajo muhe, kakor znano, le 2.

Čespljina grizlica je kachi 4-5 mm dolga,
svetleče se črne barve, na glavi in na hrbtu
svetlo pikčasta, ter ima jedva vidne, rumene
dlakice. Noge so rumeno-rujave, krila pa
svetlejša.

Tekoj, ko začne česplje cveteti, se pri-
kaže ta mrčes in prav marljivo srka med iz
cvetov, ki so mu hrana.

Samica leže v posamezne cvete po eno,
prozorno, zeleno-belkasto jajčece, iz katerega
izleze po 14 dneh ličinka. Ta ima rumeno,
okroglo, rožnasto glavo, črne oči, 20 nog,
za kar se tudi razločuje od pravih metuljnih
ličink. Svojestven jej je zopern, na stenice
spominjajoč duh. Hitro, ko izleze iz jajčeca,
išče si živeža na nezrelah, majhnih čespljih,
se zarije v nje in živi tam popoluoma za-
krivljena. Česplje, v kateri domuje ta lakomna
živalica, je spoznati zunaj na zvrtni luknjici,
ki je z blatno gručico ali pa s smolnato ka-
pico dobro zastrita. Ličinka gospoduje v sadu
povsem prešerno in ko pojé zrno, zapusti
ta sad, ter se zarije v nov, svež plod, da
nadaljuje svoje pogubno početje. V 5-6 dneh
je mrčes popolnoma razvit in pade zajedno
z nezrelim sadom na tla. Tu izleze iz uni-
čenega sadu, ter se skrije v zemljo, da si
napravi svoje zimsko ležišče. V to svrhu si
izdela rujav, papirnasto prejo, kjer biva do
pomladi, da kot osa prične svoje toli nevarno
življenje.

Iz opisa tega mrčesa je razvidno, koliko
škodo zamore provzročiti omenjena živalica,
ter, da se izognemo tej nesreči, le ako uni-
čimo to žuželko, predno se zarije v svoje
prezimišče. Kar letos storiti moramo, pa je,
da prav skrbno pobiramo vse odpadle česplje
in jih uničimo, s čimer onemogočimo mnogim
ličinkam kvarljivo delovanje. Posebno pripo-
ročilno pa je, da prekopljemo prav dobro
zbijemo zemljo krog dreves in sicer jeseni ali
pa pričetkom pomladi, t. j. mnogo časa
pred cvetenjem česplj, na kateri način uni-
čimo tudi prav mnogo prezimujočega mrčesa.
Slednje moramo še prav skrbno čistiti česplje
o cvetenju, kar se vrši s tem, da jih nekoliko
časa vsaki dan prav rano v jutro otepamo
in odpadli mrčes pobremo na rjuhi, raz-
grnjeni pod drevesom. O lepem, suhem vre-
menu je pa to delo manj uspešno, ker je
čespljina grizlica o solčnih dneh prav brika
in živa, ter takej odleti, ako drevo le malo
potresemo, zatorej uporabljajmo, ako hočemo
imeti dober uspeh, le neugodne, oblačne
dneve, ko ta mrčes vsled dremotnosti ne od-
leta z dreves, ako jih tresemo, ampak pade
na tla.

Čespljevi grizlici zelo sličen po svojim
nčinku je čespljevi tončič, mrčes, kojemu
hočem uprav radi tega posvetili nekaj vrste
tu, da se sadijereji natančneje seznanijo ž
njim in se ga tem lažje obvarujejo.

Iz majhnih jajčec, katere polaga samica
le posamezno na nezrele česplje in, ako jej
teh primanjkuje, tudi na druge rastline, kot
so: glog, marelica, izleze v kratkem času
majhna gosienica. Ista je, če do cela razvita,
kachi 12mm dolga in ima 16 majhnih nožé;
njen hrbel, na katerem se sem i tam opa-
zijo posamezne svetle dlakice, je rudeč, pre-
hajaje proti spodnjemu delu trupla v belo
barvo, medtem ko je glava črno-rujava.

Kmalu ko izleze gosienica iz jajčeca, se
zabode v nezrel sad in sicer vedno le pri
peclji, ter se živi od mesa dotičnega sadu.
Medtem ko zapazimo na česplji, razjedeni od
grizlice, na mestu, kjer se je v sad zarila,
kupček blata ali pa nekoliko lepljive snovi,

ANDREJ GABRŠČEK, posestnik tiskaren v Gorici in Pulju, lastnik in glavni
urednik „Sočes“, „Primorca“ itd. v Gorici, potrjim sreem naznanjam v svojem in
rodbine imenu dragim sorodnikom, častitim prijateljem in znancem, da mi je srčno
ljubljena soproga, gospa

Rozina Gabršček roj. Kravanja

sinoči ob 10 $\frac{1}{2}$ zvečer po 18-mesečni mučni bolezní, prejemši večkrat vse sv. sakramento
za umirajoče, v velikih mukah izdihnila svojo blago dušo.

Zemski ostanki ljubljene pokojnice se prepeljejo v torek ob 6. uri popoldne iz
hiše v Gosposki ulici št. 9 v cerkev sv. Ignacija in potem na solkansko pokopališče,
kjer se položé v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo služile pri sv. Ignaciju v sredo ob 7. zjutraj in v
Solkanu ponedeljek 27. t. m. ob 8. uri zjutraj v pokopališčni kapelici.

V GORICI, 20. junija 1898.

P. S. Prosim, da se opusté sožalni poseti. — Vence hvaležno odklanjam.

zdi se od tončica uničevan sad popolnoma zdrav. Posledica uničujočega dela tončicevega pa je, da se plod, v katerem živi, napolnjuje z gnojnim goseničnim blatom; razun tega, pospešuje tudi hitreje zorenje dotičnega sadeža. Ta odpade kmalu in z njim tudi gosenica. Ako gledamo o prvem zorenju krog čespljevih dreves, najdemo mnogokrat tu in tam kako odpadlo čespljo, ki se nam zdi posebno lepa in zrelo. Če jo odpremo, vidimo, da je črva — učinek požrešnega „črva.“ Ko odpade čespljin sad, je gosenica v njem najčesše že popolnoma razvita. Prije se sedaj iz sadu na prosto, ter si poišče v zemlji ali pa v razpokani drevesni skorji svoje zinsko bivališče, kjer se grizlci enako zaprede.

Prav pozno, to je, se le v prihodnji pomladi, se spremeni gosenica v lubo, ki je svetlo rujave barve in iz katere izleti v treh tednih prav ličen metulček. Slednji ima sprednja krila nekako trikotniku podobna, pepelasto-sive barve, medtem ko so zadnja krila svetla sivo-rujava, imajoča belo-rumene preme (franže). Prav značilno za tega metuljčka pa je oko na sprednjih krilih. Isto je precej veliko, podolgaasto in sivo-pepelaste barve, ki se ob enem svinec jednako blišči. Ker je metuljček le majhen — njega velikost znaša jedva 5 mm — in se zna pri tem še posebno dobro skrivati, zapazimo ga le redko kdaj. Seveda pripomore k temu tudi to, da trpi njega življenje le prav kratak čas.

Kar se dostaje uničevanja tega škodljivca, omenjam naslednje:

Pred vsem je treba i v tem slučaju vse črvice sadje, ki raz drevo pade, skrbno pobrati in se zamore polagati živini kot hrana, oziroma se uniči.

Ker najdejo gosenice v vsaki razpoklini česplj prikladni prostor za prezimovanje, bodi skrbnega skrb, da očisti vse drevje razpokane skorje. Sledajče pa je prav priporočljivo, obvezati čespljevo drevje s starimi suknjenimi krpami, pod katerimi se gosenice posebno radi zapredejo in zabubijo, na kar se jih zamore do cela uničiti. Dr. P.

Dunajska borza

20. junija 1898.

Skupni državni dolg v notah	101	64	55	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	—	40	—
Avstrijska zlata renta	101	—	15	—
Avstrijska krona renta 4%	121	—	35	—
Ogerska zlata renta 4%	121	—	20	—
Ogerska krona renta 4%	98	—	90	—
Avstro-ogerske bančne delnice	912	—	—	—
Kreditne delnice	360	—	52	—
London vista	119	—	90	—
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	—	82 1/2	—
20 mark	11	—	74	—
20 frankov	9	—	53 1/2	—
Italijan-ko lire	64	—	30	—
(kr. rekini)	5	—	63	—

Josip Skert

pekovski mojster

Za vojašnico št. 5 (via Caserma) v Gorici

priloga p. n. občinstvu svojo pekarno, v kateri izdeluje vsakovrstno navadno in najfinije pecivo.

Ed. Pavlin v Gorici

v Nunskih ulicah

št. 10

nasproti gostilne „Belega zajca“.

Usoja si priporočati preč. duhovščini in slavn. občinstvu svojo

veliko zalogo nagrobnih vencev

vsake vrste, kakor tudi biserne; rož za cerkev, palm, cvetkov za nove maše in poroke, voščeni sveč, križne, čevlje, nogovnice, rakev (truge) vsake velikosti, zlatih črk i. t. d.

Vse po nizkih cenah!!!

Špedicijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici

30 51-20 v ulici Morelli 12

se toplo priporoča Slovincem v Gorici in z dežele.

Ambrož Furlan

trgovac

z jedilnim blagom

na Tržaški cesti št. 4 v Gorici

priloga kavo, riž, sladkor, moko, žito, otrobe, cement, vse poljske in domače pridelke, prodaja tudi kroglice za igro.

Podružnica je:

v ulici Parcar št. 10 v Podturnu.

Postreže vestno in po zmerni ceni.

Goriško pivo!

(na Goriščku II).

Podpisani priporočam svojim p. n. odjemalcem svojo posebno dobro uležano izvozno, marčno in uležano pivo najboljšje kakovosti, dobiva se v sodčkih po 1/2, 1/4 in 1/8 H. kakor tudi v posebnih steklenicah. Zajedno naznanjam, da sem v minoletem letu svojo pivovarno znatno zboljšal in da sem rabil za varjenje dobrega piva le najboljšje blago: Zatečki hmelj in hanaški ječmen.

Proseč p. n. odjemalce, da se z zaupanjem obračajo name in si obilno naročajo zagotovljam, najtočnejšo postrežbo. Z najobličnejšim spoštovanjem

Fr. Wanek, pivovar.

Krojaški mojster

FRANC ČUFER

v Gorici

v ulici sv. Antona št. 1.

izdeluje

VSAKOVRSNE OBLEKE

za moške po meri, bodisi fine ali priproste.

10 52-22

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa učencem ljudskih in srednjih šol za obila naročila.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 41 52 22 GORICA — Via Giardino 8

priloga

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Pekovski mojster

JAKOB GERBEC

v Gorici

ulica sv. Antona št. 6.

PRIPOROČA

raznovrstno navadno in najfinije pecivo, kolače za birmance itd., katero razprodaja po starih cenah.

11 52-21

Zaloga vsakovrstne moke.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunki ulici 3,

(nasproti nunki cerkvi)

priloga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd., vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svoje (S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. el.)

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornu št. 2

priloga to-le blago:

Sladkor — kavo — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in, debele otrobe — turšico — zob — soi — moko za pitanje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrijol itd. 3 20 29

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zapričel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljati po 5 kg. po pošti in od 30 kg. naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno. Razpošiljal bom razen kolonijalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijetnim blagom v svoja skladišča, dajal na ista naplčila in posredoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgovati bom tudi z vinom na debelo. Sprejemam zastopstva trdnih za konkurenco sposobnih trgovin in polagan za to kavejo.

Nadejaje se, da se me sorodski domilijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan.

116 (el) v ulici S. Francesco št. 6.

Samo 50 kr. za 4 žrebanja.

Glavni dobitok 100.000 Kron in 4 krat 25.000 Kron

Žrebanje v soboto!

Jubilejno razstavne srečke po 50 kr. 1 žrebanje: 25. junija, II. 6. avgusta, III. 15. septembra, IV. 22. oktobra 1898. Srečke po 50 kr. priporočajo G. Gentili, A. V. Jona, Michlstädter & C.

Dobroznana gostilna

ANTONA VODOPIVCA

pri

„Petelinu“

v

Trstu

v

ulici Ghenga

št. 7.

je v bližini južnega kolodvora

jedina narodna

gostilna

s pronočišči, katera toči pristna bela in črna

vina iz Vipavske doline.

Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

Kormin-Nabrežina in obratno.

Kraji nad Trstom in pod Korminom kažejo zveze te proge z onimi od Nabrežine naprej in v Italijo.

Meš.	Naglič.	Oseb.	Oseb.	Oseb.	Naglič.	Meš.	Meš.	Naglič.	Oseb.	Meš.	Oseb.	Naglič.	Oseb.
1018	1002	1008	1014	1016	1010	1006	1004	1012		1011	1003	1005	1007
I. II. III. razred													
—	8-25	1-15	—	—	8-40	—	8-15	—	odh.	—	Dunaj	—	doh.
—	8-30	—	—	—	9-25	—	8-30	—	odh.	—	Budapest	—	doh.
—	8-57	9-40	—	—	4-58	—	8-32	—	odh.	—	Nabrežina	—	doh.
—	9-40	9-10	—	—	7-50	—	12-54	—	odh.	—	Zagreb	—	doh.
—	5-30	5-30	—	—	—	—	5-30	—	odh.	—	Reka	—	doh.
6-20	8-25	9-10	12-50	2-10	4-35	5-35	8-15	8-45	odh.	—	Trst	17	doh.
6-38	—	9-16	1-05	—	4-50	—	9-05	9-05	odh.	—	Miramar	10	doh.
6-54	8-52	9-40	—	2-23	4-55	—	9-12	9-12	odh.	—	Grijan	9	doh.
7-08	9-11	10-00	—	—	5-12	—	9-38	9-38	odh.	—	Nabrežina	—	doh.
7-25	—	10-06	1-26	—	5-26	—	9-47	9-47	odh.	—	Nabrežina	50	doh.
7-41	9-33	10-15	1-34	2-52	5-40	—	10-17	10-17	odh.	—	Bivij-Devin	47	doh.
7-46	9-34	10-20	1-47	3-08	5-53	6-22	10-35	10-35	odh.	—	Dexin	43	doh.
7-55	9-43	10-30	1-55	3-17	6-01	6-30	10-48	10-48	odh.	—	Tržič	35	doh.
8-09	9-52	10-51	2-04	3-29	6-11	6-38	10-55	10-55	odh.	—	(Monfalcone)	—	doh.
8-16	—	10-57	2-10	3-35	6-17	—	11-14	11-14	odh.	—	Ronki	30	doh.
8-29	—	11-07	2-18	3-45	6-25	—	11-29	11-29	odh.	—	Zagrad	25	doh.
8-44	10-08	11-18	2-27	3-56	6-34	6-56	11-46	11-46	odh.	—	Gradisce-Zdrav.	23	doh.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	odh.	—	Rubije-Sovodnje	18	doh.
—	10-12	11-28	2-35	4-01	6-43	7-13	9-51	11-58	odh.	—	Gorica	12	doh.
—	10-25	11-46	2-50	4-20	6-58	7-13	10-06	12-19	odh.	—	Kormin	—	doh.
—	10-35	11-56	—	—	7-21	—	12-30	—	odh.	—	Kormin	—	doh.
—	11-10	12-55	—	—	7-55	—	1-30	—	odh.	—	Videm	—	doh.
—	2-15	6-20	—	—	11-17	—	6-55	—	odh.	—	Benetke	—	doh.
—	4-16	10-45	—	—	6-35	—	10-35	—	odh.	—	Verona P. V.	—	doh.
—	7-35	—	—	—	6-35	—	2-25	—	odh.	—	Milan	—	doh.
—	11-40	—	—	—	12-05	—	6-43	—	odh.	—	Genova	—	doh.
—	5-59	—	—	—	2-05	—	2-30	—	odh.	—	Bolonia	—	doh.
—	10-47	—	—	—	6-34	—	6-03	—	odh.	—	Firence	—	doh.
—	7-35	—	—	—	1-10	—	—	—	odh.	—	Rim	—	doh.
—	1-36	—	—	—	6-45	—	—	—	odh.	—	Napoli	—	doh.
—	11-11	—	—	—	10-17	—	—	—	odh.	—	Brindisi	—	doh.

*) Se ustavlja v Miramaru le ob delavnikih. — **) Se ustavlja v Miramaru le od 1. jun. do 30. sept. — Ponočni čas od 6-— zvečer do 5-30 zjutraj je naznačen s pokončnimi črtami poleg minut. — Pušice kažejo, kakó treba čitati, namreč na levi od zgoraj doli, na desni pa od zdolaj gori.